

אוניברסיטת תל-אביב

החוג להיסטוריה כללית

רומא ואיראן הססאנית: יחסים פוליטיים, תרבותיים ודתיים

סמסטר א', סמינר תואר שני,

יום ד' 18-20

ד"ר דומניקו אגוסטיני

agostini@tauex.tau.ac.il

**כאשר יתאפשר, מקורות ראשוניים יינתנו בעברית ויועלו למודל במהלך הקורס.
הוא אינו דורש ידע קודם בלשונות עתיקות או מזרחיות**

1) ההקשר ההיסטורי של המפגש: מהי העת התיקה המאוחרת

- Brown, P. (1971), *The World of Late Antiquity*. London, pp. 11-21.
- Brown, P. (2011), "The field of Late Antiquity," in *New Perspectives on Late Antiquity*, D.H. de la Fuente (ed.), Cambridge, pp. 6-19.
- Cameron, A. (2012), *The Mediterranean World in Late Antiquity: AD 395-700*, London/New York 2012, pp. 1-19.

2) מי היו הססאנים?

- Wiesehöfer, J. (2001), *Ancient Persia, 550 BC to 650 AD*, London/New York, pp. 151-82.
- Pourshariati, P. (2008), *The Decline and Fall of the Sasanian Empire*, London, pp. 1-19.
- Shaked, Sh. (2008), "Religion in the Late Sasanian Period: Eran, Aneran, and Other Religious Designations," in *The Sasanian Era (The Idea of Iran, vol 3)*, V.S. Curtis and S. Stewart (eds.), London, pp. 103-18.

3) רומא ואיראן הססאנית: גישה היסטורית וגאו-פוליטית ראשונה

- Howard-Johnston, J. (1995), "The Two Great Powers in Late Antiquity: a Comparison," in *The Byzantine and early Islamic Near East: Vol.3: States, resources*

and armies, A. Cameron and L. I. Conrad (eds.), Princeton (NJ), pp. 157-226 [157-97].

- Rubin, Z. (1998), "The Roman Empire in the Res Gestae Duivi Saporis. The Mediterranean World in Sāsānian propaganda," in *Ancient Iran and the Mediterranean world* (Electrum 2), E. Dabrowa (ed.). Krakow, pp. 177-85.

4 עליית איראן הססאנית בעיניהם של היסטוריונים רומיים

- Frendo, D. (2002), "Cassius Dio and Herodian on the First Sasanian Offensive against the Eastern Provinces of the Roman Empire (229–232)," *Bulletin of the Asia Institute* 16, pp. 25-36.

- Daryaeae, T. (2006), "Sasanians and their Ancestors," in *Proceedings of the 5th Conference of the Societas Iranologica Europaea*, A. Panaino and A. Piras (eds.), Milan, pp. 387-93.

- Gariboldi, A., "The Birth of the Sasanian Monarchy in Western Sources," in *The Parthian and Early Sasanian Empires: Adaptation and Expansion*, Oxford 2016 47-52.

- Yarshater, E. (1971), "Were the Sasanians Heirs to the Achaemenids?" in *La Persia nel Medioevo*, Rome, pp. 517-33.

• קריאת מקורות ראשוניים

5 תיאור האחר: רומיים/ביזנטיים על הברבריים ולהפך

- Drijvers, J. W. (2011), "A Roman Image of the "Barbarian" Sasanians," in *Romans, Barbarians, and the Transformation of the Roman World. Cultural Interaction and the Creation of Identity in Late Antiquity*, R. Mathisen, and D. Shanzer (eds.), Farnham, pp. 67-76.

- McDonough, S. (2011), "Were the Sasanians Barbarians? Roman Writers on the "Empire of the Persians," in *Romans, Barbarians, and the Transformation of the Roman World. Cultural Interaction and the Creation of Identity in Late Antiquity*, R. Mathisen, and D. Shanzer (eds.), Farnham, pp. 55-65.

- Wiesehöfer, J. (2005), "Rūm as Enemy of Iran," in *Cultural Borrowings and Ethnic Appropriation in Antiquity*, E.S. Gruen (ed.), Stuttgart, pp. 105-20.

• קריאת מקורות ראשוניים

6 רב-לשוניות וקוסמופוליטיות בין האימפריות

- Panaino, A. (2017), "Multilingualism and Empires: Byzantium and Sasanian Persia," in *Zur lichten Heimat. Studien zu Manichäismus, Iranistik und Zentralasienkunde im Gedenken an Werner Sundermann*, Wiesbaden, 491-502.
- Payne, R. (2016), "Iranian Cosmopolitanism. World Religions at the Sasanian Court," in *Cosmopolitanism and empire: Universal rulers, local elites, and cultural integration in the Ancient Near East and Mediterranean*, M. Lavan, R. Payne and J. Weisweiler (eds.), Oxford, pp. 209–30.

• קריאת מקורות ראשוניים

7 מיעוטים דתיים באיראן הססאנית: נוצרים, יהודים ומניכאים כאזרחי האימפריה

- Daryaei, T. (2010), "The Idea of Ērānšahr: Jewish, Christian and Manichaean Views in Late Antiquity," in *Iranian Identities in the course of History*, C. Cereti (ed.), Rome, pp. 91-108
- Frensdorff, D. (1997), "The Religious Factor in Byzantine-Iranian Relations," *Bulletin of the Asia Institute* 11, pp. 105-121.

• קריאת מקורות ראשוניים

8 רומא נגד איראן = נצרות נגד זורואסטריות?

- Brock, S. (1982), "Christians in the Sasanian Empire: A Case of Divided Loyalties," *Studies in Church History* 18, pp. 1-19.
- Herman, G., "The last years of Yazdgird," in *Jews, Christians and Zoroastrians*, G. Herman ed., 2014
- Williams, A.V. (1996), "Zoroastrians and Christians in Sasanian Iran," *Bulletin of the John Rylands Library* 38, pp. 37-53.

• קריאת מקורות ראשוניים

9 פילוסופיה ומדעים בין רומא ואיראן

- Agostini, D. (2016), "Greek Echos in Pahlavi Literature. A Preliminary Survey of Calques and Foreign Terms," *Linguarum Varietas* 5, pp. 13-24.
- Walker, J.T. (2002), "The Limits of Late Antiquity: Philosophy between Rome and Iran," *The Ancient World* 33, pp. 45-69.

• קריאת מקורות ראשוניים

(10) דיפלומטיה והכרה פוליטית: "הבנים המיובאים" והסכמי השלום

- Arthur-Montaigne, J. (2013). "Exported Sons: Hospitality and Adoption in the Roman and Sasanian Empires".
- McDonough, S. (2008), "A Second Constantine? The Sasanian King Yazdgard in Christian History and Historiography," *Journal of Late Antiquity* 1, pp. 127-41.
- Rubin, Z. (1986), "Diplomacy and war in the relations between Byzantium and the Sassanids in the fifth century AD," in *The Defence of the Roman and Byzantine East*, P/ Freeman and D. Kennedy (eds.), Oxford, pp. 677-95.
- Whitby, M. (2007), "Byzantine diplomacy: good faith, trust and co-operation in international relations in Late Antiquity," in *War and Peace in Ancient and Medieval History*, Ph. de Souza and J. France (eds.), Cambridge, pp. 120-40.

• קריאת מקורות ראשוניים

(11) דימויים משותפים של מלוכה

- Canepa, M. (2009), *The Two Eyes of the Earth*, Berkeley-Los Angeles, pp. 100-21, 188-223.
- Panaino, A. (2004), "Astral characters of kingship in the Sasanian and Byzantine worlds," in *La Persia e Bisanzio*. Rome, pp. 555-94.

• קריאת מקורות ראשוניים

(12) לוח השחמט של ירושלים בקונפליקט הרומי-איראני

- Stoyanov, Y. (2011), *Defenders and Enemies of the True Cross*, Wien, pp. 45-75.
- Sivan, H. (2004), "Palestine between Byzantium and Persia," in *La Persia e Bisanzio*. Rome, pp. 77-92.

• קריאת מקורות ראשוניים

13) התפקיד האפוקליפטי של רומא ואיראן בעליית האיסלאם

- Agostini, D. (2017), "Their Evil Rule Must End! A Commentary on the *Iranian Bundahišn* 33:17-28," in *Apocalypticism and Eschatology in Late Antiquity: Encounters in the Abrahamic Religions, 6th-8th Centuries*, H. Amirav, E. Grypeou and G. Stroumsa (eds.), Leuven, pp. 21-41.
- Bowersock, G. W. (2012), *Empires in Collision in Late Antiquity*, Waltham (MA), pp. 53-77.
- Tesei, T. (2018), "The Romans will win!" A Qur'ānic prophecy (Q 30:2-7) in light of 7th c. political eschatology." *Der Islam* 95, pp. 1-29.

• קריאת מקורות ראשוניים